

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Krajské kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

18. ročník, školský rok 2025/26

Testové úlohy pre kategóriu E (7. ročník ZŠ a 2. ročník OG)

Megjegyzés: A monotematikus rész kérdéseit * jelöltük meg.

1.* Állapítsd meg, hogy a felsorolt országokat (vagy egy részüket) uralták, vagy nem uralták a törökök az oszmán török megszállás idején. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az *igen* vagy a *nem* választ.

- a) Belgium
- b) Albánia
- c) Ukrajna
- d) Irak
- e) Örményország

2.* A török hódoltság idején Magyarországon a törökök a divatot is befolyásolták, és számos olyan ruhadarabot hagytak maguk után, amelyek távozásuk után is fennmaradtak.

Állítsd párba a ruhadarabok nevét és azok leírását.

A betű – és számpárokat írd a válaszlapra.

A mellékelt képen látható ruhadarabok közül melyik jellemezte a magyar nemesi öltözetet?

- a) dolmány 1) sapka
- b) kafáan 2) szőrmével bélelt kiskabát
- c) kalpag 3) hosszú szűk kabát

3.* A 17. században jelentős csata zajlott a török és a császári csapatok között Nagyvezekény közelében. Ennek emlékét ma is egy ismert emlékmű őrzi (a képen látható).

Válaszolj az alábbi kérdésekre.

a) Melyik évben játszódtott le az említett ütközet?

Válassz a felsorolt lehetőségek közül

1552 / 1652 / 1752 / 1852.

b) Melyik hadsereg győzött az ütközetben?

4.* A török hódoltság idején bővült a szókincsünk (az irodalmi és a köznyelvi), gyakran közvetve a délszláv nyelveken és a magyar nyelven keresztül. A felsorolt szavakból válassz ki öt olyat, amelyek török eredetűek, és írd a válaszlapra.

garnizs, betyár, csajocska, csáprág, csizma, korbács, paprika, papucs, csalamádé

5.* Alkoss párokat az alábbi számokból és azok értelméből. A betű- és számkombinációt írd a válaszlapra.

- a) 60 000 1) a törökellenes 15 éves háború kezdete
- b) 2 2) a magyar nemesség rendi felkelésének kezdete
- c) 25 000 3) a mohácsi csatában részt vevő török sereg katonáinak becslés szerinti száma
- d) 150 4) a mohácsi csatában részt vevő magyar sereg katonáinak becslés szerinti száma
- e) 1604 5) a magyar uralkodók száma 1541-ben
- f) 1593 6) körülbelül hány évig veszélyeztették a törökök Szlovákia mai területét
- g) 1 7) a magyar uralkodók száma 1530-ban

6.* Válassz ki csak egy helyes lehetőséget és írd a válaszlapra a megfelelő betűjelhez.

- a) Magyarország területe, mely nem tartozott a török fennhatóság alá, katonai szempontból több részre volt osztva, amelyeket a következőképpen neveztek *generalátusok / császári kerületek / kapitányságok / hadi megyék.*
- b) Válaszd ki, hogy melyik jelentős törökellenes szlovákiai erődítményhez kapcsolódnak ezek a bástyanevek- Császár, Cseh és Ernő? *Surány/ Érsekújvár / Komárom / Lipótvár*
- c) A fennköltten hangzó „Minden római terület császára, Caesar és Alexander területeinek ura” címet a törökökkel vívott háborúk alatt viselte:
I. *Lipót a Habsburg házból/ I. Szulejmán török szultán / I. Habsburg Ferdinánd / II. József a Lotharingiai házból.*
- d) Az alábbi magyar uralkodók közül melyiket illették a „hazaáruló király” billoggal?
IV. *Béla / Szapolyai János / Korvin Mátyás / Luxemburgi Zsigmond*

A képen látható a vár, amely az említett uralkodó születési helye volt

7.* Sorold a három Habsburg-ellenes/rendi felkelés vezetőivel kapcsolatos információkat a válaszlapon található névhez. Írd a válaszlapra a helyes válasz betűjelét.

- a) A törökök Füleken Közép-Magyarország királyává nevezték ki.
- b) A felkelése egybeesik a törökökkel vívott 15 éves háborúval.
- c) A törökök királyi koronát adományoztak neki, de ő ezt nem fogadta el.
- d) Besztercebányán (a képen) királlyá választatta magát.
- e) Csapatai támogatták Bécs ostromát, és Pozsonyt is megtámadták

14. Olvasd el a szemelvényt a 903-as évből származó írásos forrásból, amely Nagy – Morávia idejéből tartalmaz információkat. Írd a válaszlapon a válaszokat az alábbi kérdésekre.

Ennek az uralkodónak sok háttaslova van, és az ételét kancatejből készítik. Kiváló, erős és ritka páncélzattal rendelkezik, és a várost, amelyben lakik, Dzsirvabnak hívják. Ebben a városban minden hónapban három napig piacot tartanak

- a) Írd le az említett uralkodó nevét.
- b) Melyik országban/birodalomban uralkodott?
- c) Melyik város vagy település mellett volt található az említett Dzsirváb földvár?
- d) Ibn Chartúm arab tudós volt az idézett írásos forrás szövegének írója?

15. Olvasd el az alábbi állításokat amelyek Magyarországhoz fűződnek és állapítsd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. Az igen vagy a nem választ jelöld meg (karikázd be) a válaszlapon.

- a) 1000-ben Árpád-házi I. István koronát kapott II. Szilveszter pápától.
- b) Ebből az alkalomból I. István Pozsonyban verette az első magyar ezüst pénzt.
- c) II. András 1217-ben részt vett a keresztes hadjáratban és elhanyagolta az ország irányítását.
- d) Károly Róbert magyar király korábban uralkodott az országban, mint IV. Béla.
- e) Luxemburgi Zsigmondnak Magyarország területén is harcolnia kellett a husziták támadása ellen.

16. A válaszlapon írd a betűk mellé a szöveghez tartozó helyes információkat, illetve karikázd be őket.

A ... **A** ... században némely jelentős magyarországi települések különböző kiváltságokat kaptak az uralkodótól. Ezek közé tartozott a városhatár építésének a joga is. A legmegőrzöttebbek közé tartoznak a ...**B**...városban lévő. Ez a város kapta a mai Szlovákia területén fennmaradt legrégebbi városi kiváltságot. A kiváltságot IV. ...**C**... király adományozta. A képen a várfalak egy részét és a városkaput látni. Karikázd be a válaszlapon, hogy melyik képet alkotta a mesterséges intelligencia.

X kép

Y kép

17. Csak egy helyes lehetőséget válassz ki a mondat kiegészítéséhez, és írd a válaszlapra.

- a) Európában a középkor 1359, 1492, 1592 vagy 1692-ben ért véget?
- b) A reneszánsz és a humanizmus korszaka Európában a 12., 13., 14. vagy a 15. században kezdődött?
- c) A reneszánsz Velence, Genova és Firenze városok hercegségek, köztársaságok, fejedelemségek vagy királyságok voltak?
- d) A Medici család tagjai híresek lettek mint hadvezérek, bányavállalkozók, bankárok vagy képzőművészek?

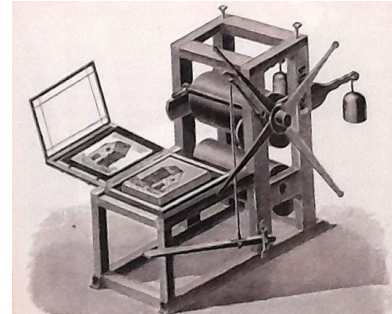
18. Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget és találd meg a benne lévő négy hibát. Írd le ezeket a válaszlapra és írd melléjük a helyes megfelelőjüket is.

Lényegtelen a hibák sorrendje. A vastagbetűs szavak helyesek és nem lehet ezeket megváltoztatni.

Legfontosabb műszaki találmány a gótikus korban a **könyvnyomtatás** volt. A **feltaláló** az osztrák aranyműves, és tükörcsészítő, Johannes Göteborg volt.

A könyvnyomtató prés segítségével egyszerre több könyvet lehetett kinyomtatni és nem kellett már kézzel másolni ezeket.

A képen a régi nyomtatóberendezés látható

19. Melyik három terményt, növényt nem hoztak az európaiak Amerikából? A helyes válaszokat írd a válaszlapra.

vanília, burgonya, narancs, kukorica, kávé, paradicsom, kakaó, banán

20. A 17. században Európában abszolutista kormányzati formát támogattak.

A felsorolt országok közül válaszd ki azokat, amelyek az abszolutista országok közé tartoztak és azokat, amelyekben nem honosodott meg az abszolutizmus.

Franciaország, Anglia, Németalföld, Oroszország

21. Melyik négy fogalom/ év függ össze a felvilágosodással? Írd a válaszlapra a helyes válasz megfelelő betűjelét.

- a) az ész kora
- b) a hit ereje
- c) Kódex
- d) Bartolomé de Casablanca
- e) Enciklopédia
- f) elektromosság kora
- g) deisták
- h) François-Marie Voltaire

Autori: PaedDr. Marek Bubeník, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzentka: Mgr. Anna Žideková

Redaktorka: Mgr. Nikoleta Kovalčíková

Preklad: Ing. Veronika Zsideková

Fotografie: Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský, umelá inteligencia Microsoft Copilot

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Vydavateľ: Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Bratislava, 2026